

Prehistorie en oudheid

Gebruik bron 1.

Aan deze vragen kun je de voorwaarden ontlene waaraan je moet voldoen om deel te mogen nemen aan het bestuur in Athene. Deze voorwaarden waren bedoeld om de Atheense democratie te beschermen.

- 4p **2** Leg dit uit door:
- aan de bron twee verschillende voorwaarden te ontlene en
  - bij elke voorwaarde aan te geven waardoor deze de Atheense democratie beschermt.

Gebruik bron 2.

De gebeurtenissen die in de bron worden beschreven passen bij een kenmerkend aspect van de Oudheid.

- 1p **3** Noem dit kenmerkend aspect.

Gebruik bron 2.

Een conclusie:

Uit dit bronfragment kun je concluderen dat de val van het Romeinse Rijk wordt veroorzaakt door zowel politieke als militaire ontwikkelingen binnen het Romeinse Rijk.

- 4p **4** Ondersteun beide delen van de conclusie met de bron.

Prehistorie en oudheid

bron 1

Als een Grieks burger een ambt wil vervullen in de stadstaat Athene wordt hij gecontroleerd door de Raad, de bestuurders van de stad. Een fragment uit een vierde-eeuwse beschrijving van dit gebruik, de *dokimasia*:

Wanneer ze je kwalificaties controleren, vragen ze eerst: "Wie is je vader en wat is je deme¹⁾? Wie is je vaders vader, wie is je moeder, en wie is haar vader en wat is zijn deme?" Dan vragen ze de kandidaat (...) of hij familiegraven heeft en waar die zijn, of hij zijn ouders goed behandelt, of hij zijn belastingen betaalt en zijn dienstplicht heeft vervuld.

Wanneer al deze vragen zijn gesteld, moet de kandidaat getuigen oproepen. Wanneer hij deze heeft opgeroepen, wordt er gevraagd: "Heeft iemand een beschuldiging in te brengen tegen deze man?"

Als iemand hem ergens van beschuldigt, worden de aanklacht en de verdediging gehoord en vervolgens wordt de zaak, door middel van handopsteking, beslist door de Raad.

noot 1 een deme is een woonkern, een soort gemeente

bron 2

Rond 417 beschrijft Paulus Orosius gebeurtenissen uit de recente geschiedenis van zijn vaderland Spanje, dat al eeuwenlang deel uitmaakt van het Romeinse Rijk:

In 406 staken de Alanen, Sueven, Vandalen en veel anderen met hen de Rijn over. Ze vielen Gallië binnen en rukten op tot aan de Pyreneeën. Omdat zij op dat moment nog werden tegengehouden door deze barrière, keerden zij op hun schreden terug en overspoelden de nabijgelegen provincies. Terwijl zij huishielden in Gallië, greep Gratianus, een inwoner van Brittannië, daar de macht. Hij werd vermoord en in zijn plaats werd Constantijn gekozen, een man uit de laagste rangen van het leger. Nadat hij zich de keizerlijke waardigheid had aangemattigd, stak hij over naar Gallië. Misleid door bondgenootschappen met onbetrouwbare barbaren, berokkende hij de staat daar veel schade (...). Constantijn zond zijn zoon Constans naar Spanje. Met hem stuurde hij bepaalde barbaren mee, die ooit als bondgenoten waren aanvaard en in militaire dienst waren genomen. Zij werden belast met de bewaking van de bergpassen door de Pyreneeën. (...)

Zij verzaakten echter hun plicht. Ze lieten de passen onbewaakt en stelden de provincies van Spanje bloot aan de volkeren die rondzwierven in Gallië. Ze sloten zich zelfs bij hen aan. Nadat de volkeren een tijdje moordend hadden rondgetrokken, waarbij ze mensen en goederen veel schade toebrachten, verdeelden ze het land door middel van loting onder elkaar. Tot op heden hebben ze het in hun bezit.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.